

exprimate de Radu F. Alexandru și Laurențiu Ulici. Pornind de la „calitatea indiscutabilă a textului”, *Bogdan Popescu* a fost, de astă dată, nu numai foarte concis, dar și foarte... interogativ, expunându-și opiniile în două puncte, anunțate ca atare: 1) „Aceste idei creatoare, percutante, determină vreo schimbare în interiorul personajelor?” El ar fi simțit nevoia unei „explozii”, ca „medie între aspirația către ideal și pornirile instinctuale”. 2) „Întoarcerea corăbierilor este o întoarcere de înfrinți, care n-au învățat nimic de la viață?” Încheind, ca de obicei, șirul dezbaterilor, *Paul Tutungiu*, președintele cenaclului, și-a exprimat opinia că, departe de a fi mers, așa cum s-a afirmat la un moment dat, pe „ideea unei parabole și prin urmare, a unei lecții didactice cu morală”, dar realizând un text „foarte ambițios, foarte bogat în sensuri”, Iosif Naghiu a izbutit să scrie, fără doar și poate, „cea mai reușită piesă a sa de până acum”. Faptul că, pornind de la această „ereză columbiană”, autorul „n-a limitat nici geografic și nici istoric” spațiul de desfășurare al acțiunii, asigură, după părerea sa, „perenitatea, trănicia în timp a piesei”, pentru că sînt vizate astfel „toate excesele ereziilor”. Caracterizîndu-l, ca personaj, pe Pinzon, el a spus că „acesta se arată a fi un intelectual perversit”, mai ales în opțiu-

nea sa socratică, de trăire, de savurare pînă la masochism a răspunsurilor obținute prin întrebări meșteșugite”. Meditînd apoi pe tema: „Este această piesă doar literatură în sine sau și literatură pentru scenă?”, Paul Tutungiu și-a exprimat încrederea în virtuțile dramatice ale textului discutat, „pornind de la faptul că Iosif Naghiu știe să creeze destule valori mizanscenice”, cele mai multe dintre acestea plecînd, în cazul de față, de la folosirea cu predilecție a alegoriei, această „figură a contrapunctului dat de jocul personajelor pe „gheața” scenică”. În concluzie: „O piesă valoroasă, care se adaugă celor mai bune lucrări prezentate în cenaclul nostru”.

Pînă acum, în Cenaclul de dramaturgie al revistei *Teatrul*, au fost prezentate, în spectacole-lectură, următoarele piese (le enumerăm în ordine cronologică): *Invenția secolului* de Tudor Popescu; *Vărul Shakespeare* de Marin Sorescu; *Cînd ai s-o cunoști pe Luiza* de Ștefan Dimitriu; *Pe Văratec, în sus* de Ion Nicolescu; *Al treilea martor* de Sorin Holban; *Jertfa* de Alexandru Sever; *Al treilea as* de Horia Gârbea; *La marginea lumii* de Paul Everac; *A cîncea cameră a inimii* de Radu Ifțimovici; *Raliul faraonilor* de Dinu Grigorescu; *A treia caravelă* de Iosif Naghiu.

Întîlnire cu Eminescu

După trei stagioni, care-au însemnat douăsprezece ședințe de lucru și tot atîtea piese originale, prezentate în spectacole-lectură (unele dintre ele memorabile), în fața unui public avizat și entuziast (personalități ale vieții noastre culturale, oameni de teatru, iubitori ai artei scenice etc.), Cenaclul de dramaturgie al revistei *Teatrul* a organizat, în ziua de 19 iunie 1989, în sala de festivități a Institutului de cercetări „Louis Pasteur” din București, o *întîlnire cu Eminescu* — acțiune menită, pe de o parte, să aducă un pios omagiu celui mai mare poet român, cu ocazia împlinirii unui veac de la stîngerea sa din viață, iar pe de altă parte să inaugureze o nouă formă de manifestare a activității cenaclului, care „iese” astfel, pentru prima oară, din *Sala Majestic*, pentru a se confrunta cu un „eșantion reprezentativ” al marii mase de spectatori de teatru din România, constituit de astă dată din lucră-

torii acestui „prestigios institut: medici, cercetători, tehnicieni, ingineri, muncitori etc.

Cuvîntul de bun venit a fost rostit de doctorul *Dorel Stănică*, directorul tehnic al institutului, după care, mulțumind gazdelor pentru ospitalitate, ca și pentru sprijinul organizatoric acordat, scriitorul *Paul Tutungiu*, președintele cenaclului, a prezentat programul acestei acțiuni.

I-a revenit academicianului *Nicolae Cajal* misiunea de onoare de a „prefața” *Întîlnirea cu Eminescu*. Prin caldele și vibrantele sale cuvinte, el a evocat mai întîi amintiri personale, legate de descoperirea și receptarea creatorului „Lucceafărului”, încercînd apoi să contureze portretul atît de complex al poetului de geniu, dar și al înzestratului om de știință care a fost *Mihai Eminescu*.

În continuare, doctorul în științe *Vasile Smărăndescu*, director în Ministerul Turismului, le-a dăruit participanților la

înținire o mărturie proprie despre Ipo-
teștii de astăzi, prezentându-le, în același
timp, lucrarea „Eminescu pe pământ ro-
mânesc și în durată eternă”, la redac-
tarea și editarea căreia a contribuit.

Momentul de vîrf al întâlnirii a fost,
desigur, marcat de spectacolul-lectură cu
piesa **Pe Văratec, în sus**, de Ion Nico-
lescu, piesă care își propune nu numai să
reconstituie, cu mijloacele dramaturgiei
moderne, scene semnificative din viața
lui Eminescu, dar și să invedereze im-
portanța monumentalei sale opere. Spec-
tacolul-lectură, realizat sub îndrumarea
regizorului **Tudor Măărăscu**, a fost în-
credințat, ca de obicei, unui colectiv de
actori ai **Teatrului Giulești**, care i-a avut
de astă dată ca protagoniști pe Gelu
Nițu, Florin Zamfirescu, Virgil Andries-

cu, Mugur Arvunescu, Valeria Sitaru,
Ana Ciontea, Dorina Lazăr, Jeanine
Stavarache, Mirela Atanasiu, Constantin
Gheorghiu, Corneliu Dumitras, Rodica
Mandache, Virginia Rogin, Angela Ioan,
Ana Trofin, Vasile Ichim.

Au fost de față **Ion Cristolu**, redactor-
șef al revistei **Teatrul**, precum și **Elena
Deleanu**, directoarea **Teatrului Giulești**,
autorul piesei, scriitori, oameni de teatru.

Se poate aprecia, pe drept cuvînt, că
prima descindere în public a Cenuclului
de dramaturgie al revistei **Teatrul** a re-
prezentat un frumos succes, ce se cere,
firește, continuat și consolidat în timp.
prin acțiuni de același fel și de aceeași
ținută, care să devină un fapt obișnuit.

Ștefan DIMITRIU

(Continuare de la p. 24)

Caragiale, iar eroii săi o confirmă: unei
naturi telurice, greoaie (Trahanache, Du-
mitrache, de exemplu), i se adaugă o ten-
dință spre agilitate (fie și „negativă”:
Rică Venturiano), mai ales cînd vine
vorba de eroine (de la Zoe la Zița și la
Didina). La rigoare, **vis comica** proprie
marelui comediograf — urmărind ipostaza
conținutistă a categoriilor lui Calvino —
stă eventual mai puțin în **ușurință**, mai
mult, preponderent, în **rapiditate**, **exacti-
tate** și **vizibilitate**, și, într-o măsură, în
multiplicitate și **consistență**. Dar toate a-
cestea nu sunt decît simple conjecturi și
ipoteze.

Jocul analogiilor, astfel început, poate
fi continuat pe un amplu itinerar în zig-
zag (Hasdeu, Delavrancea, Camil Petres-
cu, Blaga, G. M. Zamfirescu ș.a.) și, cine
știe, nu tocmai fără folos. Aici, deocam-
dată, se cere însă întrerupt și încheiat,
dar nu înainte de a-l aminti pe Mihail
Sebastian. Fără a-l așeza, bineînțeles,
alături de Caragiale, nu i se poate nega

lui Sebastian specialitatea **ușurinței**, voca-
ția de a depăși atracția gravitațională a
pămîntului prin cea universală. Un exem-
plu, ca **pars pro toto**, din finalul actului
II din **Steaua fără nume**, unde Profesorul
vorbește cu aprindere de steaua care va
purta numele Monei: „Da... pe steaua mea
fără nume... Poate că acolo tot ce aici e
greoi și apăsător devine ușor, tot ce aici
e întunecat și opac devine luminos și
transparent...”. Într-o replică de trei rin-
duri, șase sau chiar șapte adjective —
valori din capitolul rezervat de Calvino
ușurinței !

Ne-ar fi, oare, îngăduit — îngînîndu-l
pe Calvino — să susținem că ne-ar plăcea
ca pragul mileniului următor al culturii
românești să fie trecut și de pașii „zbur-
dalnici” ai Chirițoaiei, „violenți” — ai
Miței Baston, isteți — ai Magdei Minu,
aminînd comentarea celor severi ai Ancăi,
a celor disperați ai domnișoarei Nastasia
și ai altor „fantasme” de pe scena noas-
tră contemporană, pînă la o discuție des-
pre exactitate, rapiditate, multiplicitate,
vizibilitate și consistență în dramaturgie?